

BLOGI

Köyhyys vaivaa edelleen Saharan eteläpuolisen Afrikan kehitystä

Kansainvälinen talous, IMF | 01.08.2024 | Antti Raukola

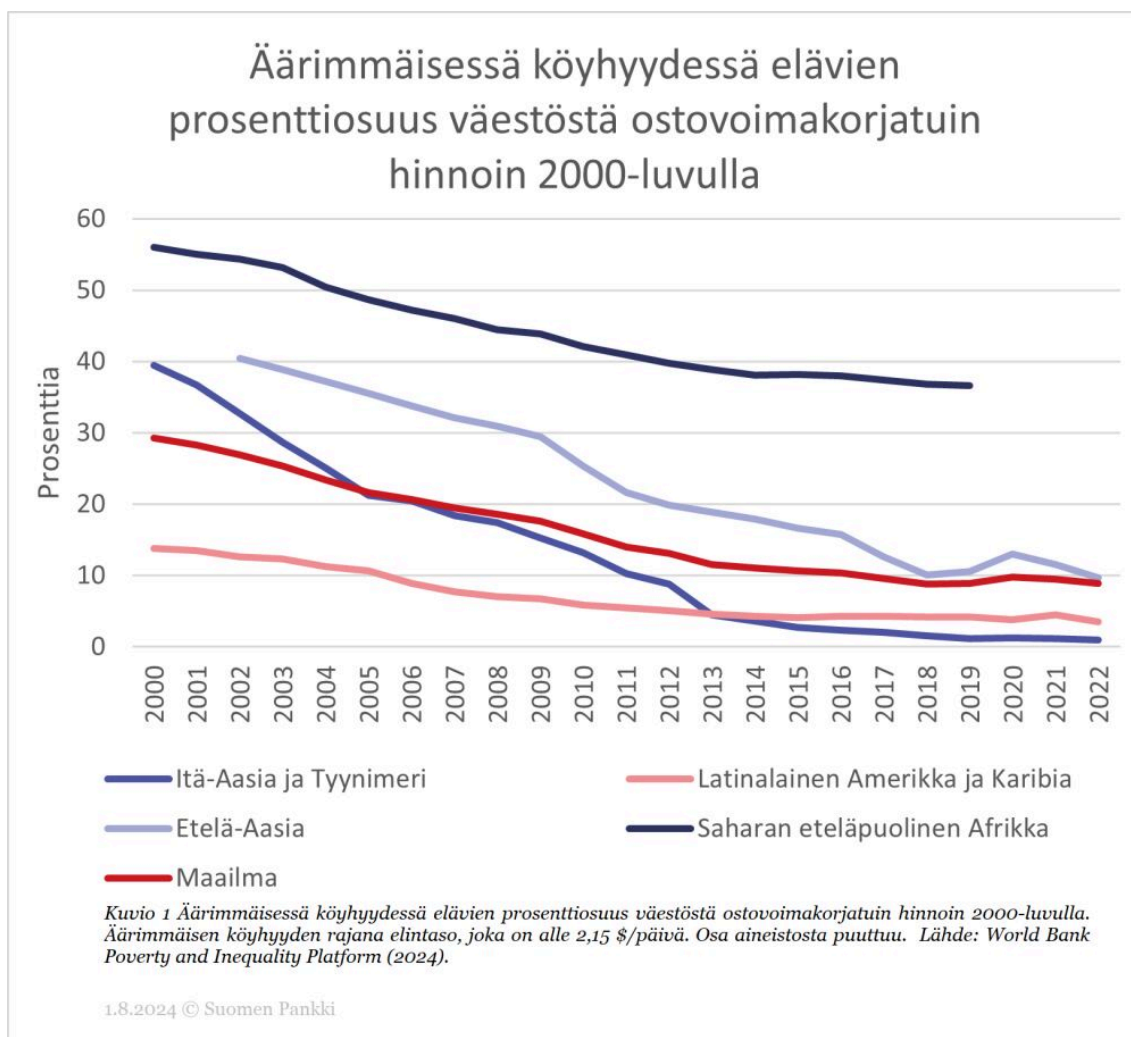
KIRJOITTAJA

Antti Raukola
Ekonomisti

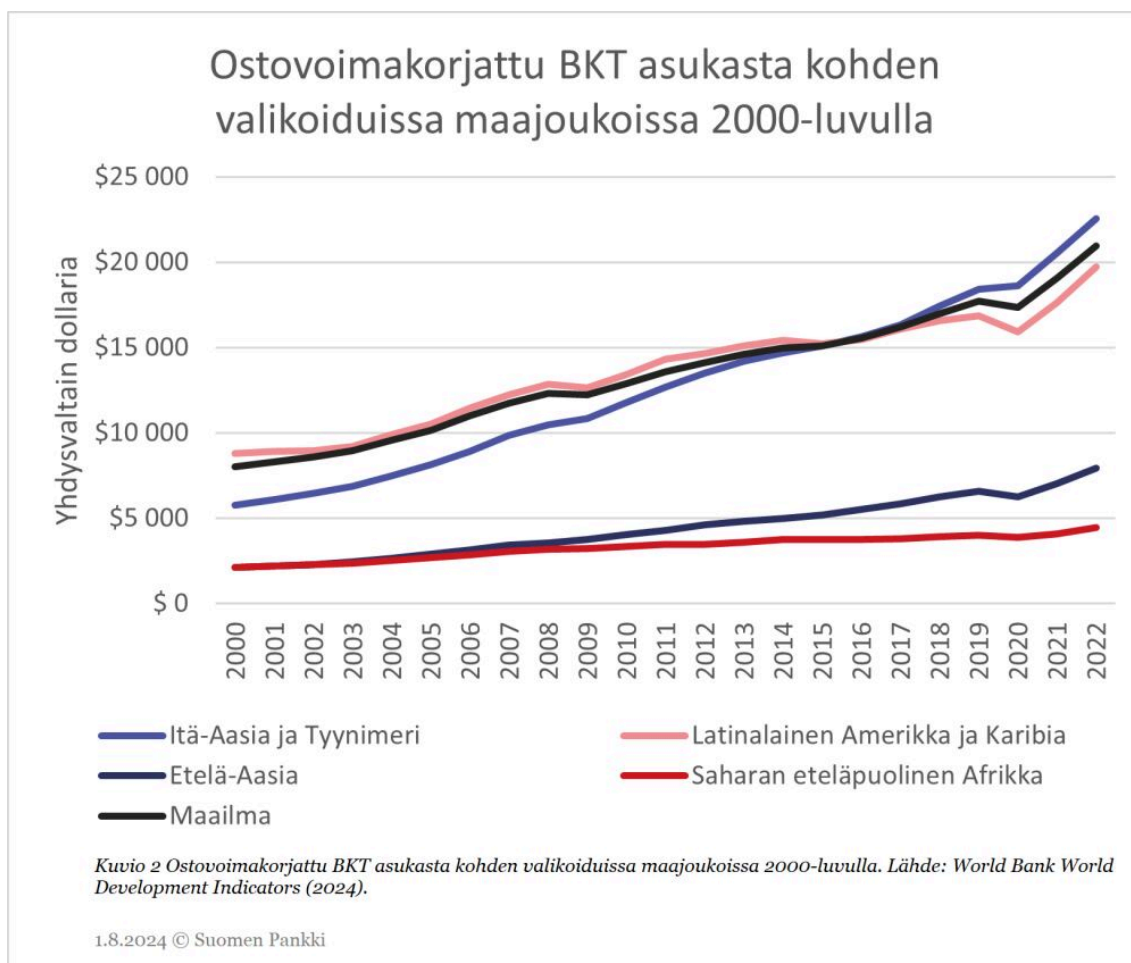
Lähes koko 2000-luvun Saharan eteläpuolisessa Afrikassa jatkunut positiivinen kehitys ja kulku kohti YK:n Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista on hidastunut viime vuosina. Vaikka äärimmäinen köyhyys on vähentynyt maailmassa merkittävästi, etenkin Saharan eteläpuolisessa Afrikassa vauhti ei ole ollut yhtä nopea kuin muualla maailmassa (kuvio 1). Noin 60 % (n. 420 miljoonaa ihmistä) maailman äärimmäisessä köyhyydessä elävistä elää Saharan eteläpuolisessa Afrikassa. Kansainvälinen valuuttarahasto IMF arvioikin, että köyhyyden poistamiseen Saharan eteläpuolisessa Afrikassa tarvittaisiin noin 50 miljardia dollaria eli 10 % alueen maiden BKT:stä vuosittain.

Kuvio 1.

Vaikka globaali talouskasvu on ollut nopeaa 2000-luvulla (kuvio 2), Saharan eteläpuolisen Afrikan mailla on ollut haasteita pysyä muiden kehittyvien ja nousevien alueiden sekä muun maailman mukana. Koronapandemian jälkeinen kasvuloikkakin on ollut vaisu verrokkeihin nähden. Esimerkiksi Etelä-Aasia (ml. Intia) ja Saharan eteläpuolisen Afrikan maat lähtivät 2000-luvun alussa jotakuinkin samalta tasolta, mutta Etelä-Aasian BKT asukasta kohden on kasvanut miltei nelinkertaiseksi siinä missä Saharan eteläpuolisen Afrikan BKT asukasta kohden on vain tuplaantunut. Molemmista kuvioista voidaan myös havaita, että talouskasvun ja köyhyyden vähentymisen välillä on yhteys. Talouskasvua pidetäänkin yleisesti tärkeimpänä tekijänä köyhyyden poistamiseksi.

Kuvio 2.

2020-luvulla Saharan eteläpuolisen Afrikan maat ovat kohdanneet lisää haasteita.

Covid-19-pandemia, Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ja sen kärjistämä [geotaloudellinen fragmentaatio](#) ovat osiltaan johtaneet paikallisiin vaikutuksiin, jotka ovat näkyneet alueella esimerkiksi [ruuan hintainflaation kasvuna](#) ja pahimmillaan sotilasvallankaappauksina.

Viime vuosien yllättävien shokkien lisäksi Saharan eteläpuolisen Afrikan maat kohtaavat myös tunnettuja pitkän aikavälin haasteita. Velkatasot ovat olleet nousussa jo ennen pandemiaa, ilmastonmuutoksen ääri-ilmiöt pahenevat, eikä työvoima- ja vientirakennetta ole saatu riittävästi monipuolistettua, mikä tekee ne herkiksi ulkoisille shokeille. Pandemiavuosien menetetyt tulot rasittavat turismista riippuvaisia maita, öljynviejät kärsivät öljyn hinnan vaihteluista, ja ruuan hinnan nousu on osunut erityisesti Saharan eteläpuolisen Afrikan köyhimpiin.

Mahdollisuuksia vaurastumiseen löytyy

Haasteista huolimatta Saharan eteläpuolisen Afrikan globaali merkitys tulee kasvamaan lähivuosina. Väestönkasvu takaa mantereelle nuorta työvoimaa, vaikka se voi aiheuttaa jännitteitä, etenkin jos nuorisotyöttömyyteen ja eriarvoisuuteen liittyviä ongelmia ei ratkaista.

Afrikan rooli vahvistuu ilmastonmuutoksen torjunnassa, sillä noin kolmasosa maailman vihreälle siirtymälle kriittisistä mineraaleista ja hieman yli kymmenen prosenttia neljästä merkittävimmästä mineraalista arvioidaan sijaitsevan Saharan eteläpuolisessa Afrikassa (Taulukko 1). Kevään alueellisessa talousarviossaan IMF arvioi, että jo nykyisellään mineraalivarantojen louhiminen ja alkutuotanto kasvattaisivat Afrikan maiden BKT:tä 12 % vuoteen 2050 mennessä ja vielä enemmän, jos suurempi osa mineraalien jatkojalostuksesta saataisiin toteutettua Afrikassa.

Kuvio 3.

Saharan eteläpuolisen Afrikan ääni kansainvälisen talouspolitiikan yhteistyössä tulee lisääntymään vielä vuoden 2024 aikana, kun IMF:n johtokuntaan lisätään Saharan eteläpuolisen Afrikan maille kolmas jäsen. Paikka itsessään ei suoraan tuo maille lisää äänivaltaa, mutta se antaa mahdollisuuden tuoda kantoja esimerkiksi IMF-rahoitukseen liittyvissä asioissa ja voimistaa maanosan ääntä osana multilateraalista päätöksentekoa. Potentiaalia Saharan eteläpuolisesta Afrikasta haasteiden ratkaisemiseksi siis löytyy.

Asiasanat

IMF, kansainvälinen talous, kansainvälinen yhteistyö, kehittyvät taloudet